კვირა, 1918 წ. მკათათვის 28 № 150 — ყოველდღიური გაზეთი — კვირა 1918 წ. მკათათვის 28 № 150

ფასი თბილისში და პროვინციაში 40 კაპ. რკ. გზის სადგურებზე — ...

საქართველო

რედაქცია

საგაზეთო მასალა უნდა იყოს დაწერილი გარკვევით და ერთ გვერდზე. წერილში უნდა აღნიშნული იყოს ავტორის გვარი და მისამართი. უმისოდ გამოგზავნილი მასალა უყურადღებოდ დარჩება. დაუბეჭდავი საგაზეთო მასალა არ ინახება და რედაქცია არავითარ მიწერ-მოწერას მის შესახებ არ კისრულობს.

რედაქცია ღიაა დილის 9—3 საათამდის, გარდა უქმე დღისა. სარედაქციო საქმეების გამო პირადად მოლაპარაკება შეიძლება ამავე დროს.

კონტორა

„საქართველოზე" ხელის მოწერა წლიურად ... — 18 მ. თვეში (წინდაწინ ...) 6 მ. და 60 კ. ცალკე № 40 კ. განცხადების ფასი სტრიქონი პეტიტისა პირველ გვერდზე 50 კაპ. უკანასკნელზე — 30 კაპ. ... ... 20×2—15 მანეთი, 30×2—20 მანეთი. ... 1 მ. და 60 კ. ... კონტორის სახელზე. ... უნდა მოტანილ იქნეს არა უგვიანეს 1½ საათისა კონტორაში. კონტორა ღიაა დილის 9 საათიდან 3 საათამდე.

მისამართი: თბილისი, სასახლის ქუჩა, № 5 ქართული ქარვასლა. ტელეგრაფის ადრესი: Тифлисъ. почт. ящикъ № 76. ტელეგრაფის ადრესი: Тифлисъ. Сакартвело.

ტელეფონი რედაქციისა და კონტორისა 15—73

საქართველოს ეროვნული საბჭოს პრეზიდიუმი ამით აუწყებს საბჭოს წევრთ, რომ დღეს 28 ივლისს დილით მეტეხში გადახდილ იქნება ორმოცის დღის პანაშვიდი ვერაგულად მოკლულ ის საბჭოს წევრის

ვლადიმერ გოგებიას

სულის მოსახსენებლად.

პანაშვიდი დაიწყება დილის 12 საათზე. 1—1

ღრმათ დამწუხრებულნი: მეუღლე ეგნატე გიორგის ასული, ძმები — ამბაკო და მიქელ მიხეილის ძენი ქართველიშვილები, რძლები თეო და ივდითი, ძმისშვილები შუშანიკა, ელენე, თამარა და მიშა აუწყებენ ნათესავთა და ნაცნობთ გარდაცვალებას ძვირფასი

ალექსი მიხეილის ძის ქართველიშვილისას,

რომელიც მოხდა აგარაკ წაღვერში. დაკრძალვა მოხდება ქალაქ სამტრედიაში კვირას 28 ივლისს. გამოსვენება საკუთარ სახლიდან ნაშუადღევის 4 საათზე.

2—1721—2

ქართულ-გერმანულ კულტურულ საზოგადოების

წევრობა მოვალეობაა ყოველი ქართველი ინტელიგენტისა.

საჭიროა საზოგადოების გაძლიერება წევრთა სიმრავლით და ნივთიერის დახმარებით.

ვისაც სურს და ჯერ კიდევ არ ჩაწერილა, ეხლავე შეუძლია ჩაეწეროს ქართულ-გერმანულ კულტურულ საზოგადოების წევრათ თამარ ჯავახიშვილის ასულთან, ფრეილინის ქ. № 11, ეროვნულ საბჭოს კომიტეტის სამმართველოში, 9—3 საათ. და გერმანელთა ეროვნულ საბჭოს ბინაზე კირხის ქ. 25 დილას 10—12 ს. და საღამოს 6—8 საათ. 5—1

ლატარია

აგარაკ ქვიშხეთში საუკეთესო ადგილას ჩამონაჭერი 300 ოთხ-კუთხი საჟენი მიწა, აღნიშნული ცალკე პლანზე და დეკრეტის მხრივ უფლებამოსილ უდავო. მოგებას შეუძლიან რა დროსაც სურს დაიმტკიცოს.

ლატარიის ბილეთები ათას ორმოცდა ათი (1050) ცალია. ბილეთი ღირს 20 მანეთი. ბილეთების წიგნაკები კერძო პირებს აქვს დარიგებული გასაყიდათ. ყველა გასყიდულის წიგნაკების ფული უნდა ჩააბარონ ლატარიის ფულის ხაზინადარს გიორგი ლეჟავასა ... ... (... ... ... სასტუმრო „კავკაზის" ეზოში). როდესაც სულ გაიყიდება ბილეთები, გამოცხადდება დღე ლატარიის, რომელსაც დაესწრობიან ბილეთების მყიდველნი. იმ დღეს ლატარიას მოაწყობენ ამისათვის საგანგებოთ მოწვეულნი პირნი: ბ.ბ. დავით ... , ... და ... .

საქართველოს ეროვნულ-დემოკრატიულ პარტიის

ქ. თბილისის კომიტეტი.

ქართველ ვაჭართა და მრეწველთა კავშირის საბჭოსაგან

მოკლე ხანში საზღვარგარეთ მიემგზავრებიან მრეწველობისა და ვაჭრობის მცოდნე პირნი. საბჭო ამით აცხადებს რომ ვისაც ჰსურს რისამე დავალება სხვა და სხვა ქარხნების მოსაწყობად, საჭირო ცნობების შეკრება ან სხვა და სხვა საქონლის ყიდვის შესახებ, ვსთხოვთ მობრძანდნენ საბჭოს ბინაზე ყოველ დღე 11—12 საათამდე (ახალი დროით) და განუცხადონ თავიანთი სურვილი. მისამართი: ქ. თბილისი, ფრეილინის ქ. 11, ტელეფონი 9—18.

საქართველოს ინსტრუქტორები

როდესაც დამოუკიდებული ერი თავს განთავისუფლებს ხოლმე და დამოუკიდებელი სახელმწიფოს აღდგენას შეუდგებოდა, ის ყოველთვის იმ სახელმწიფოს მიმართავდა პოლიტიკური, ფინანსიური და სამხედრო დახმარებისათვის, რომლის პირდაპირი ინტერესს შეადგენდა ამ ახალი ეროვნული სახელმწიფოს დაარსება და გამაგრება.

და ის კი ჯერ არავის გაუგონია რომ განთავისუფლებულ ერს ინსტრუქტორები ძველი მებატონე სახელმწიფოებისაგან ესესხებინოს, იმ სახელმწიფოსაგან, რომელიც ყველაზედ უფრო დაინტერესებულია, რომ ძალით თუ ხერხით კიდევ ერთხელ დაამონოს ეს ერი და ხელახლა გახადოს ის თავის ქვეშევრდომად.

მოვიგონოთ ბულგარეთი, ის ბულგარეთი, რომელიც ჩვენს პირდაპირ არის შავი-ზღვის ნაპირზე და რომელსაც ისეთივე მნიშვნელობა აქვს ბალკანეთზე, როგორც აქვს კავკასიაში საქართველოს.

ბულგარეთს რომ ძველი მებატონე ოსმალეთისათვის მიემართა სახელმწიფო ინსტრუქტორებისათვის, რა ხვედრი დაეყრებოდა მის თავს?

ჩვენს ქვეყანაში კი, რომელსაც სოციალისტები მმართველენ, ყოველი სახელმწიფო საქმე ისე კეთდება, ვითომც ისტორიის ქონი სჭირდეთ: საერთაშორისო სამართალი, — პოლიტიკური ეკონომია სტრატეგია, ყველაფერი ამას ისეთს უნახავ ყაიდაზე აწყობენ, თითქოს ახლა საქართველოში ისტორიული კანონები უკუღმა მოქმედობდეს და მთელი ქვეყნის სახელმწიფოებრივი გამოცდილება ჩვენთვის მეტი ბარგი იყოს.

ასე რომ არ იყოს, განა აქამდის არ უნდა გლიარებინა ჩვენს მთავრობას, რომ შეუძლებელია საქართველოს ეროვნული სახელმწიფოს აშენება ყოფილ რუსეთის „ჩინოვნიკების" ინსტრუქტორობით, იმ რუსების, რომელთაც არც ევროპიული ცოდნა აქვთ და ისე არიან გაბრაზებული „ერთიანი-დიდი მთლიანი იმპერიის დაღუპვით", რომ არ იციან სად და როგორ გაგვითხარონ სამარე?..

განა აქამდის არ უნდა ეთქვათ და არ უნდა ესწავლებინათ ჩვენ სოციალისტებს ის, რომ თუ საქართველოს სახელმწიფოს სამხედრო, ეკონომიური და კულტურული ცხოვრების მოსაწყობად დახმარებასა და ინსტრუქტორებს საჭიროებს, — ეს ინსტრუქტორები ცენტრალ კავშირის სახელმწიფოებიდან არის მოსაყვანი და განსაკუთრებით გერმანიიდან?

ამიტომ ვამბობდით ეროვნულ საბჭოში მთავრობის დეკლარაციის პასუხად, ივნისის 15-ს სხდომაზე: „უკანასკნელი ვადა გადის, რაც დღეს შესაძლოა, ის ხვალ დიდი რისკით იქნება შესაძლო.

დღეს დიდი გერმანიის იმპერია მეგობრულად გვეხმარება, როგორც აქ საქართველოში, ისე იქ, სტამბოლში.

უნდა განვამტკიცოთ, ჩამოვაყალიბოთ ეს განწყობილება, ვაქციოთ იგი მტკიცე საერთაშორისო კავშირად:

გამოვიყენოთ დაუყოვნებლივ გერმანიის სახელმწიფო, საფინანსო და სამხედრო დახმარება, შევქმნათ საჩქაროთ ნამდვილი ეროვნული რეგულიარული ჯარი, რომელსაც დაეყრდნობა ნამდვილი, რეგულიარული მთავრობა"...

მას უკან მეორე თვე გადის და მხოლოდ დღეს სწყდება ეს საკითხი, ისე როგორც საჭიროა... სოციალ-დემოკრატების ჩვეულება ხომ ასეთია: ერთი თვის ან მეტის დაგვიანებით აკეთებენ რასაც დროზედ მოითხოვს ნაციონალ-დემოკრატიული პროგრამა; პირველად სიმართლის გაგონების მაგიერ, სოც.-დემოკრატია ჰკივის ორსულივით და არ იკარებს ჩვენს „კონტრ-რევოლუციურ" და „მოლალატურ" რეცეპტებს, მერმე გადის დრო, საქმე ფუჭდება, და ჩვენი ორსული სოციალ-დემოკრატია დაგვიანებით იღებს ჩვენ მიერ გამოწერილ წამლებს, და ვისი ბრალია, თუ ამ დაგვიანების გამო ტერაპევტიკის გარდა ქირურგიული ოპერაციის გადატანაც უხდება.

აი ახლაც სოციალდემოკრატია, რომელმაც ამ საქმეშიც ინიციატივა ხელიდან გაუშვა, იმის მაგიერ რომ მან იზრუნოს, ისედაც დაგვიანებული საქმე მთავრობამ ჩვეულებრივი შეცდომებით და ჩვეულებრივად გულაჩვით არ გააკეთოს, გამოსდგომია მეორე კურდღელს, და ცდილობს მთელს საქართველოს, განსაკუთრებით არა სოციალისტურ, პატრიოტულ საქართველოს გადააბრალოს მმართველ პარტიების მიერ ჩადენილი ცოდვები: ისე გამოდის თითქოს ინსტრუქტორების საჭიროება იმის ბრალი იყოს, რომ სოციალისტურმა მთავრობამ ვერ მონახა მცოდნე ძალები შინ, თავის ერში... ლამის მთელი საქართველოს ინტელიგენცია კონტრაბით გამოაცხადონ სახელმწიფო საქმიანობაში.

მართალია, ვერვინ იტყვის, რომ მარტო ეროვნული ძალებით შეგვეძლო სახელმწიფოს აშენება... ეს ხომ არსად ყოფილა ქვეყანად, მაგრამ ვერც იმას იტყვის ვინმე, რომ საქართველოს სოციალისტურ მთავრობას ისე ამოეწუროს მთელი საქართველოს ინტელიგენტური ცოდნა და გამოცდა, რომ სოციალისტურ ინტელიგენციის სახელმწიფო სტაჟი და მუდმივი „პერევეზენცევები" მთელს საქართველოს მოახვიოს თავს.

დღემდის საქართველოს მართვა-გამგეობა მხოლოდ სოციალისტური ბიუროკრატიის ხელშია, და ყოველი სოციალისტი მინისტრი თავისი პარტიულ ამხანაგებით ავსებს შტატებს, როგორც ცენტრალურ, ისე პროვინციულ უწყებებში.

ამიტომაც იყო და არის, რომ ვერ ხერხდება სახელმწიფო დაწესებულებათა ნაციონალიზაცია — გაქართველება; ქართული ძალები არა კმარისო, აცხადებენ უწყებათა მართველები და რუსებს, სომხებს, რუსეთულ ებრაელებს აბარებენ თავს, რადგან მოსოციალისტო უცხოელებს უფრო ენდობიან, ვ დორე სხვა პარტიულ რწმენის ქართველებს.

ამიტომაც მაინც უნდა მოეღოს ბოლო ამ პარტიულ ბიუროკრატიზმს; თუ ცენტრალ-სახელმწიფოთა და განსაკუთრებით გერმანიის ინსტრუქტორებს ვიწვევთ მაღალ სამინისტროებში, ეს სამინისტროები უნდა დაუყოვნებლივ იქმნან განწმენდილი საქართველოსადმი მტრულად განწყობილ რუსის და სხვაგვარ მოხელეებისაგან, თორემ გერმანელ და ქართულ ძალების კონტაქტი და ჰარმონიული, ხელშეწყობილი თანამშრომლობა ნაციონალური ჯარის, ფინანსების, და საერთოდ ეკონომიკის შექმნაში შეუძლებელი იქნება. (ყველაზედ უფრო უნდა ითქვას ეს განფერთხილება ფინანსთა და ვაჭრობა-მრეწველობის სამინისტროს, სადაც ყველაზედ უფრო მეტია ასეთი რუსეთული „ნეშთები").

კიდევ ერთი ვადა გადის... თუ დღეიდან მაინც მთავრობა დაადგა მტკიცე გზას და როგორც საშინაო, ისე საგარეო პოლიტიკა დაუმორჩილა ნაციონალურ სახელმწიფოს ინტერესს და საბოლოოდ გაიმიჯნა როგორც შინ ისე გარედ, იმ ძალებისაგან, რომელნიც პირდაპირ წინააღმდეგნი არიან საქართველოს სახელმწიფოს არსებობისა, თუ მან მოჰკიდა დაუყოვნებლივ ხელი რეგულიარულ ჯარის მოწყობას გერმანიის სამხედრო ინსტრუქტორების დახმარებით, მაშინ საქართველოს სახელმწიფოს არსებობა საბოლოოდ უზრუნველყოფილი იქნება, მაშინ საქართველო შესძლებს გაუმკლავდეს თავის საზღვრების და სუვერენიტეტის მტრებს.

და თუ მთავრობა დაუყოვნებლივ გააგზავნის ნიჭიერ ქართველ ახალგაზრდობას გერმანიისა და სხვა ევროპიულ სახელმწიფოთა პოლიტიკურ ეკონომიურ და კულტურულ საქმიანობის შესასწავლად, მაშინ მოკლე ხანში ყოველ დარგში ჩვენი საკუთარი ინსტრუქტორებიც გვეყოლება.

ჩვენ გვწამს, რომ ევროპის სახელმწიფოებიდან ინსტრუქტორების მოწვევას ქართველი ერი ისევე მოიწონებს და ისევე მოიხმარს, როგორც გადიტანეს ეს პროცესი ისეთმა ჯანსაღმა ერებმა, როგორიც არიან ბულგარელები და იაპონელები.

გვწამს ეს იმიტომ, რომ საქართველო მიჰყავთ ამ გზით თვით საერთაშორისო ობიექტურ პირობებს, იმ პირობებს, რომელიც არის ნაკარნახევი გერმანიის იმპერიის პოლიტიკით აზიაში.

და გერმანიისა და საქართველოს ობიექტურ ინტერესთა თანხმობის მშვენიერი სიმბოლო არის ისე რომ გერმანიის ეროვნული დროშა იმავე ფერებით არის შედგენილი, როგორც ქართული ეროვნული დროშა.

გრიგოლ ვეშაპელი.

ეროვნული საბჭოს 26 ივლისის სხდომა

როგორც ყოველთვის, ამ დღესაც მთავრობამ გაიმარჯვა ფორმალურად, ე. ი. მიაღებინა ეროვნულ საბჭოს თავისი კანონპროექტები.

ზნეობრივად კი, უმჯელია, გამარჯვება — ოპოზიციას დარჩა.

ეროვნულმა საბჭომ დაადგინა ეგრეთ წოდებული კონტრრევოლუციასთან საბრძოლო რაზმი, რომლის წევრებს უფლება ექნებათ მოქალაქეების გაჩხრეკის, დაპატიმრებისა და სხ., რასაკვირველია, შინაგან საქმეთა მინისტრის ბრძანებით.

ეროვნულ-დემოკრატიული ფრაქცია ამ რაზმის წინააღმდეგი იყო. რატომ? ვინაიდან, ჯერ ერთი, სიტყვა „კონტრრევოლუცია" გაურკვეველი ტერმინია და, ვისაც რა უნდა, იმგვარი შინაარსი შეუძლია ჩასდოს შიგ. თვით სოციალდემოკრატები იმას, რასაც ახლა ამოწმებენ და ემხრობიან ორი თვის წინეთ კონტრრევოლუციად სთვლიდენ. მეორე მხრით, როგორც სოც.-დემოკრატიული ფრაქციის ზოგიერთ ორატორის სიტყვებიდან ნათლად დავინახეთ, გაბატონებულ პარტიას სწადიან ბრძოლის ეს საშინელი იარაღი მოიხმაროს არა მარტო საქართველოს მოღალატეთა, არამედ თავის პოლიტიკურ მოპირდაპირეთა წინააღმდეგაც. ეს კი ანარქიას, არა თუ არ გაანელებს, არამედ კიდევ უფრო გააძლიერებს.

ეროვნულმა საბჭომ უარჰყო აგრეთვე ეროვნულ-დემოკრატიული ფრაქციის შენახვი ხარჯების შესახებ გადასინჯული და შეწორებული ყოფილიყო საგუბერნიო ადმინისტრაციული ინსტანციის გაუქმების მხრით.

რა საჭიროა გუბერნიის კომისრის თანამდებობა, მისი კანცელარია და საგუბერნიო სამართველო?! თუ კი რუსეთის იმპერიის შინაგან საქმეთა მი-

ნისტრს შეეძლო ჰქონოდა კავშირი შორეული პროვინციების რამდენიმე ათეულ გუბერნატორთან, პატარა საქართველოს შინაგან საქმეთა მინისტრს არ შეუძლია უშუამავლოდ დაუახლოვდეს თოთხმეტსა და თუნდაც სამაზრო კომისარს?!

იმავე დროს გუბერნიის კომისარის თანამდებობა — ანტიდემოკრატიული დაწესებულებაა. ძველის, თვითმპყრობელობითი რეჟიმის ნაშთია, განიდან სახალხო თვითმმართველობის გარეშე სდგას.

შინაგან საქმეთა მინისტრის განცხადება კი, შესახებ იმისა, რომ მთავრობა გუბერნიის კომისარის დანიშვნისათვის პასუხს აგებს და ეროვნულ საბჭოს შეუძლია განახორციელოს კონტროლი შეკითხვის საშუალებით, სიმართლეს არ შეესაბამება, ვინაიდან მთავრობასა და ეროვნულ საბჭოს არ შეუძლიათ წარმოადგინონ ისეთი ფხიზელი და ნამდვილი კონტროლი, როგორიც ადგილობრივ თვითმართველობას. მაშასადამე გუბერნიის კომისარი თავის მოქმედებაში დამოუკიდებელი, უპასუხისმგებლოა. [illegible]

ეროვნულმა საბჭომ კი ყველაფერი ეს დაივიწყა!

ამგვარად პრემიერ მინისტრის სიტყვა იყო მთავრობის შესახებ სიტყვადვე დარჩა.

გახილ წერეთელი.

ომი

დასავლეთის ფრონტზე.

გერმანიის ცნობა

ბერლინი. 26 ივლისი. კრონპრინცის რუპრეხტის ლაშქარი მდინ. (?) სამხრეთით ალბერტთან მოიგერიეს ინგლისელების იერიში. ჩვენ მიერ მოტანილ კონტრ-იერიშის დროს ტყვედ წამოვიყვანეთ 70 კაცი. ამავე-რეხ'ის ბევრ ნაწილებში ჩვენი მზვერავი რაზმები მარჯვედ მოქმედებენ.

გერმანიის კრონპრინცის ლაშქარი. მდ. ენსა და მარნას შუა ჩვენ უკუვაქციეთ მოწინააღმდეგის ძლიერი იერიშები. მდ. ურკის ორთავე ნაპირზე ბრძოლა საღამომდის გრძელდებოდა. ჩვენ აქ მოწინააღმდეგეს უკუვაგდებინეთ ურშილ-მატრის ჩრდილოეთით თავისი მოწინავე ხაზები დაბ. [illegible] ორკის სამხრეთით ჩვენი კონტრ-იერიშით უკუ ვაქციეთ მოწინააღმდეგის ძლიერი იერიშები. რეიმსის სამხრეთით ჩვენ დავწმინდეთ ტყიანი მიდამო [illegible] კონტრ-იერიშით მოვიგერიეთ ძლიერი იერიშები ფრანგების ჯარებისა. გუშინ მოწინააღმდეგემ დაჰკარგა 28 ჰაეროპლანი და 1 მიბმული ბურთი.

ბერლინი. 26 ივლისის საღამოს ცნობა. ბრძოლის ასპარეზებზე ახალი არაფერია.

საქართველოს ეროვნული საბჭო

26 ივლისის სხდომა. თავმჯდომარეობს ნ. ჩხეიძე.

თავმჯდომარე: განსახილველია კანონპროექტი ამიერკავკასიის გამიჯვნის [illegible] ამიერკავკასიის რამდენიმე გუბერნიებში, სახელდობრ, თბილისისა, განჯისა, ერევნისა და ქუთაისისა, ტერიტორიის გამიჯვნის დასამთავრებლად. ამ მიზნისათვის დაარსდა გამიჯვნელი დაწესებულებანი, რომელთა სათავეში სდგას თბილისის სასამართლო პალატასთან არსებული განსაკუთრებული გამიჯვნელი საკრებულო (особое межевое присутствіе). შემდეგ წლებში საჭიროდ დაინახეს ზოგიერთ ოლქებში—ბათომისა, ყარსისა, დაღესტნისა და ზაქათალისა—მოეწყოთ გეგმის ამაღების მუშაობა (съемочныя работы), ბოლო სოხუმის ოლქში გლეხებისათვის და პრივილეგიურ პირთათვის დაერიგებინათ საკუთრად მიწები დგმული სანადელო მიწები. ამ მიზნის შესასრულებლად დაარსდა „დროებითი შტატი კავკასიის სამთო სამმართველოს გამყოფილებისა“ (временный штатъ межевого отдѣла при Кавказск. Горскомъ Управленіи). ამ დაწესებულებას მერმე ეწოდებოდა „მეფის მოადგილის კანცელარიის გამიჯვნელი განყოფილება“, რომელიც ამ ჟამად შინაგან საქმეთა სამინისტროს კანცელარიასთან იმყოფება. გამიჯვნელ დაწესებულებათა ყოველდღიური ფუნქციები რევოლუციის დროს შეჩერებული იქმნა. იკითხავთ, სად გადავიდნენ მოხელენი? მოგეხსენებათ, რომ 1917 წ. 16 დეკემბ. და 1918 წ. 7 მარტს გამოიცა სადღეგ-მაგეტი დეკრეტები, რომლის ძალით დაარსდა სხვა და სხვა ტიპის კომიტეტები. აი, სწორედ ამ კომიტეტებში იყვნენ მოწვეულნი გამიჯვნელ დაწესებულებათა სატექნიკო ძალები. ესენი მიწათმოქმედების მინისტრის სრულ განკარგულებაში არიან. ერთად ერთი ორგანო, რომელიც უნდა ხელმძღვანელობდეს ამ პერსონალს და აწყობდეს მათ მუშაობას გეგმას, არის ხსენებული სამინისტრო. [illegible]

მაგრამ, თუ მივიღებთ მხედველობაში იმასაც, რომ სხვა სამინისტროებს აქვთ დაკისრებული რამე სასამართლოს ხასიათის მუშაობა და, მიუხედავად ამისა, იუსტიციის სამინისტროს უწყების გარეშე, შემახსენებული გადაწყვეტა მოჰყავს სახეში მისაღები არ არის.

გამიჯვნელ დაწესებულებათა იუსტიციის სამინისტროსაგან ჩამოშორების საკითხი დაკავშირებულია საკითხში არსებულ მიწის-მზომელთა სასწავლებლის შესახებ. თავდაპირველად განზრახული იყო ეს სასწავლებელი გადაეტანათ აგრეთვე მიწათმოქმედების სამინისტროში, მაგრამ, ვინაიდგან შემდეგში გამოირკვა, რომ ყოველი ტიპის სასწავლებლები გადაეცემა სახალხო განათლების ერობას, იურიდიული კომისიის დადგენილებით თბილისის მიწის მზომელთა სასწავლებელიც იმავე უწყებაში უნდა გადავიდეს.

თავმჯდომარე: ვის სურს სიტყვა ამ კანონპროექტის შესახებ. მსურველი არ არის. ვინ არის მომხრე კანონპროექტის. ვინ არის წინააღმდეგი. კანონპროექტი მიღებულია ერთხმად.

შემდეგი კანონ პროექტი არის ათი მილიონიანი ფონდის შესახებ. სიტყვა ეკუთვნის მომხსენებელს დ. თოფურიძეს.

დ. თოფურიძე. (სოც. დემ.) კითხულობს კანონპროექტს.

გ. ეგნატაშვილი. (ნაც. დემ.) ვიდრე ეროვნული საბჭო დაადასტურებდეს 7 მილიონიან ფონდიდან გაწეულ ხარჯებს, კომისიის წარმომადგენელმა წინასწარ განმარტოს [illegible] ანგარიშიდან, თუ როგორ იყო განაწილებული ეგი სხვა და სხვა უწყებებში. და მხოლოდ მას შემდეგ, [illegible] არ მოვიყვანოთ, ორი მათგანის განხსენება საკმარისია: მთავრობამ საბჭოს დაუკითხავად უკრაინაში გაგზავნა ელჩი, და მთავრობას რომ ავანსი არა ჰქონოდა, ის იძულებული იქნებოდა ამ საკითხში საბჭოს დასტური მიეღო. მთავრობის მიერ დანიშნულია დეშმეთის საგამომძიებლო კომისია, რომლის თავმჯდომარეს ავანსათ მიეცა ათი ათასი მანეთი. რომ მთავრობას ავანსი არა ჰქონოდა, ის ამ საკითხს დასვამდა საბჭოში და საბჭოს შეეძლება ეკითხა [illegible] დეშმეთის ამბების ლიკვიდაციის შესახებ.

შინაგან საქმეთა მინისტრი ნ. რამიშვილი. ეს კანონ-პროექტი, არ არის საბჭოს საკანონმდებლო პროგრა- [illegible] შემდეგი საკითხი არის მიჯნის საკითხი. მთავრობამ გამოიტანა დადგენილება და წესი უწყებას წინასწარ მიეცა დაჩქარებით წარმოადგინონ თავიანთი ხარჯთ-აღრიცხვა და ამ რაოდენობით თავის განმეორებაში ამ საშუალებით საქმე სისრულეში მოიყვანა. იმ სახელმწიფოში, სადაც არავითარი ჯერ არ გატარებულა და მხოლოდ ეხლა უწყობა სახელმწიფო აპარატი, სადაც საქმე გვაქვს ფინანსიურ, საფინანსო, თუ სხვა ორგანიზაციებთან, განა ადვილია მიჯნის მიცემა. მაგრამ ჩვენ მაინც ვცდილობთ ამ საქმის მოწესრიგებას და ის უწყებანი, ვისაც ეს დაეკისრება მოკლე დროში თავიანთ ნამუშევარს წარმოადგენენ და არა უგვიანეს 1-ლ იანვრისა ჩვენ ბიუჯეტი გვექნება.

დ. თოფურიძე იმ 10 მილიონიან ფონდიდან, რომელიც გადადებული იყო მთავრობის განკარგულებაში ამიერ-კავკასიის სეიმის 2 მაისის დადგენილების თანახმად, ფული ნაწილდებოდა სხვა და სხვა უწყებათა შორის, იმის და მიხედვით, თუ სად რა საჭიროება იყო. ჩვენა გვაქვს საბუთად ოქმი, სადაც აღნიშნულია, თუ ვის და რამდენი გადაეცა და თუ მოითხოვთ, შემიძლიან ეს ნუსხა წაგიკითხოთ.

გ. ეგნატაშვილი (ადგილიდან) გთხოვთ წაიკითხოთ.

დ. თოფურიძე. ოქმი შედგენილია რუსულად. 30.000 მანეთი შინაგან საქმეთა მინისტრს, ინდოეთ-ევროპის სატელეგრაფო სადგურისათვის, 35000 საშინაო მინისტრს რადიო სადგურისათვის, ასი ასი ათასი მანეთი კიდევ სახსრებრო მინისტრს, 35 ათასი მანეთი სახელმწიფო მინისტრს, 300.000 ათასი მთავრობის თავმჯდომარეს მთავრობის მოხელეთათვის. 71 ათას

ერობა და პოლიტიკა

(დასასრული)

საქმე რთულდება მით უფრო, რომ ძლიერ საეჭვოა, რამდენად გულწრფელად მსჯელობენ ჩვენი სოციალ-დემოკრატები. მას შემდეგ რაც ისინი თვითონვე უარყოფენ იმას, რასაც რამოდენიმე დღის წინედ თავგამოდებით იცავდენ და საჯაროდ არ რაცხდენ ამავე დროს მართვა-გამგეობიდან გადგნენ, უფრო და უფრო ვრწმუნდებით, რომ ეს არ არის პარტია ამ სიტყვის ევროპიულ მნიშვნელობით. ამა სადა, რომელ ქვეყანაში ხდება, რომ იდეიური დამარცხება პარტიისა არ იყოს მისი პოლიტიკური დამარცხებაც. რა შეადგენს პარტიის სულს ევროპაში თუ არა იდეა, და თუ იდეა მარცხდება, მარცხდება ამით პარტიაც. აქ კი რას ვხედავთ? ის იდეა, რომელსაც იცავდა სოციალ-დემოკრატია, იდეა გაერთიანებული სრულიად რუსეთის დემოკრატიული ფრონტისა დამარცხდა. საქართველო გამოეყო რუსეთს. საქართველომ მოიპოვა თავისუფლება, და ამ თავისუფალ საქართველოში ბატონობენ სწორედ ისინი ვინც რამოდენიმე თვის წინედ ხალხის მოღალატედ ნათლავდენ იმას, ვინც საქართველოს დამოუკიდებლობაზე ბედავდა ხმის ამაღლებას. რა არის ეს, რომელი ევროპის კუთხეში ხდება აგრე. მაშ გამოდის რომ სოციალ-დემოკრატიულ პარტიას აქამდე შინაარსად არა იდეა „გაერთიანებული დემოკრატიული ფრონტისა“, არა ცენტრალიზმი, არა კოსმოპოლიტიზმი იმ შეცნებაზე აგებული, რომ პროლეტარს არა აქვს სამშობლო, არამედ რაღაცა სხვა. თუ იდეა გამოვრიცხეთ პარტიული შინაარსიდან, რა გვრჩება მისგან: მხოლოდ ბრბო.

ჩივიან(?) იმაზე, რომ საქართველოში [illegible] გვყავს საკმაოდ მძლავრი პროლეტარიატის კლასი, ვისი სახელითაც ჩვენი სოციალ-დემოკრატები გამოდიან. ამას წინად ბ. წერეთელი უქადაგებდა ეროვნულ-დემოკრატებს, რომ მათ ზურგს არ უმაგრებს არავითარი რეალური ძალა რადგანაც ბურჟუაზია საქართველოში ძლიერი არ არის და უილაჯო, მაგრამ საინტერესოა ვიცოდეთ როგორ ესმის ბ. წერეთელს სიტყვა „ბურჟუაზია?“ ნუ თუ ისეთი, როგორც ესმის გლეხს სოციალ-დემოკრატების წყალობით ესმის სიტყვა „ბურჟუაზია“? წერეთელმა უნდა იცოდეს და იცის კიდეც, რომ ბურჟუაზია შეიცავს ყველა მესაკუთრეს, ვისაც გაჩნია საწარმოო იარაღი, რა ფორმისაც არ უნდა იყოს ეს იარაღი. მაშასადამე ბურჟუაზიას შეადგენს როგორც გლეხობა, ისე წვრილი მამულების მფლობელნი, რადგან ამ რიგად, რა რიგად შედიან ამ კლასში მსხვილი მესაკუთრეები: მრეწველები და მიწათ მფლობელები. ყველა ესენი იცავენ კერძო საკუთრების პრინციპს და მოითხოვენ პოლიტიკური ფორმების ლიბერალურ წესებს, რათა განამტკიცონ კერძო საკუთრება. განა ეს არ უნდა იცოდეს ბ. წერეთელმა? არა, ეროვნულ-დემოკრატიას კი არა, საქართველოს სოციალ-დემოკრატიას არ ჰყავს რეალური ძალა, რომელსაც შეეძლოს მისი ზურგის გამაგრება. გლეხობა უკვე უნდობლად უყურებს მას, რადგანაც თანდათან მიჰყავდა იგი თუ რას ეტყოდა სოციალ-დემოკრატია, ნელ-ნელა ეცნობა [illegible] წინააღმდეგობას, რომელიც არსებობს მისი [illegible] მარქსიზმის და სოციალ-დემოკრატიის იდეალის შორის. ერთად ერთი „ძალა“ სოციალ-დემოკრატიული პარტიისა არის თვით სოციალ-დემოკრატები და მათი უმეტესი „პროპაგანდისტები“, რომელნიც ყოველთვის შემოქმედ-უნარს მოკლებულნი არიან. რა გასაკვირია, თუ ჩვენი ესა გალეული „პროპაგანდისტი“ ასე თავგამოდებით იცავს სოციალ-დემოკრატიის მოძღვრებას. მას აინტერესებს არა მოძღვრება, არა იდეა, რომლის სიღრმეში მას არას დროს არ ჩაუწვდია, და ვერც ჩასწვდება თავის გაუნათლებლობის გამო, არამედ ის პრაქტიკული შედეგები, რომელიც მოჰყვება კერძოდ მის საკუთრებას სოციალ-დემოკრატიის დიქტატურას. ეს უკვე იცის ხალხმა, და [illegible] საქართველოში არა გვყავს ძლიერი პროლეტარიატი, რომელსაც შეეძლოს კონტროლი გაუწიოს [illegible] რომელნიც მოქმედებენ „ეროვნული“ ხალხის სახელით. და როგორც [illegible] მოქმედება ცენტრალისტურია, ეს მოქმედება ცხადია ბიუროკრატიულ მოქმედებად გადაიქცევა. მეტის-მეტი პარტიისანი, რომლის არ [illegible] გულწრფელი უნდა იყოს კაცი, რომ მან გაუძლოს იმ განსაცდელს რომელსაც წარმოადგენს კონტროლის უქონლობა.

ცოტათი გადავუხვიეთ თემას. დავუბრუნდეთ ჩვენს დედა-აზრს: ჩვენ ვამტკიცებთ, რომ ლიბერალიზმი მოითხოვს, რომ ადგილობრივი თვითმმართველობა თავისუფალი იყოს ცენტრალური მთავრობის გადაჭარბებული ზედამხედველობისაგან, მუნიციპალური საკითხების უზომო დაქვემდებარებისაგან სახელმწიფოებრივ საკითხების წინაშე, [illegible] ბიუროკრატიული და [illegible] საქმის წარმოებას. ამის გამო პარტიული საზომი მუნიციპალურ საკითხებში არ გამოიყენება, ვინაიდან პარტია სახელმწიფოებრივი ცნებაა. ამას ვერ მიხვდა საქართველოს სოციალ-დემოკრატია, და ვერც მიხვდება, მიზეზი ამისა უნდა ვეძიოთ მის სტრუქტურაში. საქართველოს სოციალ-დემოკრატია არის კოპიო ევროპულ სოციალ-დემოკრატიისა, რომელიც აწარმოებს კლასობრივ პოლიტიკას და სრულიად განწირულია ერის იდეას. ლიბერალიზმი კი და მაშასადამე მუნიციპალური თვითმმართველობაც აგებულია ერის იდეაზე. ლიბერალიზმის მიზანია, დააცხროს ისეთი წესები, რომელნიც გამოიწვევენ მთელი ერის საწარმოო ძალას. სოციალიზმის მიზანი კი შესდგება არა საწარმოო ძალის გადიდებაში, არამედ იმაში, რომ არსებული სიმდიდრე თანასწორად იქმნას დაყოფილი. ლიბერალიზმი აძლიერებს სიმდიდრეს, მთელის ერის დოვლათს, სოციალიზმი კმაყოფილდება არსებული სიმდიდრით და მოითხოვს, რომ მუშათა კლასს მეტი წილი ერგოს ამ სიმდიდრეში. როგორაც ვხედავთ, ორივე სულ სხვა და სხვა გვარი იდეოლოგია. ერთს ვერ შეუძლია მეორის ადგილი დაიკავოს. სწორედ ამისათვის სოციალ-დემოკრატიას ვერ შეუძლია გაუძღვეს მუნიციპალურ საქმეებს, ამისათვის ის ცალმხრივი და დიქტატორული ხასიათის პარტიაა. სოციალ-დემოკრატიის გაბატონება მუნიციპალურ თვითმმართველობაში უდრის ამ თვითმმართველობის დასამარებას.

ერთ დროს თვით სოციალ-დემოკრატები ლაპარაკობდნენ ამას და გაურბოდნენ მუნიციპალიტეტში მუშაობას.*) მაგრამ დღეს, როდესაც ისინი [illegible] მოქმედებენ [illegible] თავში, შეიცვალეს თავისი აზრი და სცდილობენ მუნიციპალიტეტიც პარტიულ ხელში ჩაიგდონ. იმას კი არ აქცევდნენ რომ მუნიციპალური მოღვაწეობა საქართველოს დღევანდელ პირობებში სრულიად ეწინააღმდეგება სოციალიზმის პრინციპებს. მართლაც რა უნდა უთხრას სოციალისტმა ჩვენს გლეხობას, რომელიც 90 პროც. შეადგენს ქართველი ხალხისას? გლეხს უნდა თავისი საკუთრება გაადიდოს, მას უნდა რომ ქონებრივად მოღონიერდეს. ეს კი ეწინააღმდეგება სოციალიზმს. სოციალ-დემოკრატიის მიზანია დაუყრდნოს გაპროლეტარებულ და გაღატაკებულ ჯგუფს სოციალიზმისათვის ბრძოლაში. რაც უფრო მეტია პროლეტარიატის რიცხვი მით უფრო მძლავრია სოციალ-დემოკრატია. ამისთვის სოციალ-დემოკრატს და ჩვენს გლეხობას არა აქვთ საერთო ნიადაგი მუშაობისა. სოციალ-დემოკრატს ეხსნება ასპარეზი მოღვაწეობისა მხოლოდ მაშინ, როდესაც გლეხი დაჰკარგავს თავის საკუთრებას და გახდება პროლეტარი, უმიწო-წყლო, ბოგანო. სანამ ეს არ მომხდარა, ყოველგვარი მოღვაწეობა გლეხთა წრეში არის „ბურჟუაზიული“ და მაშასადამე ეწინააღმდეგება სოციალისტურ იდეას. მაშ თუ დღეს ჩვენი სოციალ-დემოკრატი მუნიციპალურ საქმეებში იღებს მონაწილეობას ის ღალატობს თავის პრინციპს. ის არ არის სოციალისტი, ის ჰგმობს თავის სოციალიზმს. და განა ეს შესაძლებელია შეგნებული და გულწრფელი ადამიანისთვის?

მაგრამ ჩვენს ქვეყანაში შეუძლებელიც შესაძლებელი ხდება. იქ, სადაც სოციალ-დემოკრატია [illegible] დღეს, რომ ის [illegible] ბურჟუაზიული სახელმწიფოებრივ პოლიტიკა, გასაკვირიც არ არის თუ მან შეიძლება მუნიციპალიტეტის საქმეებში ჩაერიოს. ასეთი უპრინციპობა შესაძლებელია მხოლოდ ჩვენს დაწინაურებულ და გაუნათლებელ ქვეყანაში. ნ. ბ. ა.

*) გავიხსენოთ, თუ გნებავთ, მარქსისტების ბრძოლა „კულტურნიკების“ წინააღმდეგ წარსულ საუკუნის დამლევს რუსეთში, გავიხსენოთ ბერნშტეინიადა გერმანეთში.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

748 მ. განათლების საქმეთა სამინისტროს კანცელარიის მოსაწყობად. 40 ათასი მანეთი სახელმწიფო კონტროლიორის განკარგულებაში, 89 ათასი ... სამინისტროს კანცელარიისათვის. 468 ათასი ქალაქთა კავშირის სალიკვიდაციოთ. 60 ათასი ხუთი ჯავშნიანი მატარებლის შესაძენად. 400 ათასი ბათუმის სამხედრო პორტის მეშვეობის დასაკმაყოფილებლად და სხვა და სხვა.

თავმჯდომარე: ვინ არის წინააღმდეგი კანონპროექტის. კანონპროექტი მიღებულია. შემდეგი კანონპროექტი არის — შინაგან საქმეთა სამინისტროსთან კონტრ-რევოლუციის, სპეკულიაციის და მძარცველობის წინააღმდეგ საბრძოლველი განსაკუთრებული რაზმის დაარსების შესახებ. სიტყვა ეძლევა კანონის მომხსენებელს ქ. საბახტარაშვილს.

ქ. საბახტარაშვილი (ს.-დ.). ეს რაზმი, რომელიც განზრახულია ამ კანონ-...

„ხსენებული რაზმი მოქმედობს შინაგან საქმეთა მინისტრის მიერ შემუშავებულ ინსტრუქციის თანახმად“.

მე ხელთა მაქვს რუსული ტექსტი ამ ინსტრუქციისა და თქვენ დაინახავთ, თუ რას წარმოადგენს იგი:

ИНСТРУКЦІЯ

особому отряду, учрежденному при министерствѣ внутреннихъ дѣлъ для борьбы съ спекуляціей, хищеніями и контръ-революціей.

1) Означенный отрядъ состоитъ въ исключительномъ вѣденіи министра внутреннихъ дѣлъ и дѣйствуетъ подъ его личнымъ руководствомъ.

2) Дѣятельность отряда распространяется на всѣ мѣстности, входящія въ предѣлы Грузинской республики.

3) Начальнику отряда и его сотрудникамъ предоставляется право въ необходимыхъ случаяхъ подвергать аресту отдѣльныхъ лицъ, а равно производить обыски и высылки.

4) При исполненіи служебныхъ обязанностей начальникъ отряда имѣетъ право обращаться за необходимымъ содѣйствіемъ какъ къ общей, такъ и желѣзнодорожной милиціи, а равно къ народной гвардіи и войсковой власти.

5) Производимыя чинами отряда дознанія по дѣламъ, подлежащимъ вѣдѣнію отряда, передаются съ согласія министерства внутреннихъ дѣлъ для дальнѣйшаго ихъ производства слѣдственной власти.

6) Отрядъ имѣетъ особую установленнаго образца печать.

...

ქრონიკა

თბილისი.

◆ **ბაქოს მიმართულებით** ბოლშევიკების ჯარებმა 20 ივლისს ქ. შემახა მიატოვეს.

◆ **ხარბერდ.** რაზმის უფროსი ... სამხედრო მინისტრს დეპეშით ატყობინებს: 25 ივლისს ნაშუადღევის 4 საათზე ... სამი საათის ბრძოლის შემდეგ სოფ. ... აიღეთ.

◆ **დუშეთის აჯანყება.** დუშეთის აჯანყების გამომძიებელმა ... შეადგინა შტატი და თანამშრომლებად შემდეგი პირნი მოიწვია ...

◆ **საქართველოს სამხედრო გზაზე.** ...

...

ჯამით 7,427,552 მ. 44 კ. ... იქნას.

2. ... იქნას ხაზინის თავისუფალ თანხიდან ათი მილიონიანი ფონდი ... და ... განაწილებულ თანხის შესავსებად.

3. ეს კანონი შედის ძალაში დღიდან მისი მიღებისა ერობნულ საბჭოს მიერ.

კანონი

შინაგან საქმეთა სამინისტროსთან კონტრ-რევოლუციის, სპეკულიაციის და მძარცველობის წინააღმდეგ საბრძოლველად განსაკუთრებული რაზმის დაარსების შესახებ

1. დაარსდეს შინაგან საქმეთა სამინისტროსთან დროებით ერთი თვის ვადით, განსაკუთრებული რაზმი კონტრ-რევოლუციის, სპეკულიაციის და მძარცველობის წინააღმდეგ საბრძოლველად საქართველოს რესპუბლიკის ტერიტორიაზე, თანახმად ამ კანონთან დართული შტატებისა.

2. ხსენებული რაზმი მოქმედობს შინაგან საქმეთა მინისტრის მიერ შემუშავებულ ინსტრუქციის თანახმად.

3. ამ რაზმის შესანახი თანხა 240 ათას მან. გადმოეცეს ... სახელმწიფო ხაზინის თანხიდან.

4. ეს კანონი ძალაში შედის ამა 1918 წლის 1-ლ ივლისიდან.

რუსეთის ამბები

...

კანონები

მიღებული ერობნულ საბჭოს მიერ 26 ივლისის სხდომაზე.

კანონი

ამიერკავკასიის გაუქმებულ დაწესებულებათა გარდაცემისა საქართველოს დემოკრატიულ რესპუბლიკის, მიწათ-მოქმედების სამინისტროს უწყებაში.

გარდაეცეს საქართველოს დემოკრატიულ რესპუბლიკის მიწათ მოქმედების სამინისტროს უწყებას ყველა ამიერკავკასიის გაუქმებული დაწესებულებანი, ... მიწისმზომელთა ... სახალხო განათლების სამინისტროს, მთელის მათი ინვენტარით და კრედიტებით, რომელნიც ... სამინისტროს ხარჯთ-აღრიცხვით.

კანონი

მთავრობის განკარგულებაში გადადებული ათი მილიონიანი ფონდის შევსების შესახებ

1. ათი მილიონიანი ფონდიდან, რომელიც გადაიდო მთავრობის განკარგულებაში ამიერკავკასიის სეიმის 2 მაისის დადგენილებით, გ ნაწილება კრედიტისა უწყებათა შორის ამიერკავკასიის მთავრობისა და შემდეგ საქართველოს მთავრობის მიერ 2 მაისიდან ვიდრე 27 ივნისამდე სულ ...

ალექსანდრე ბატონიშვილი სპარსეთში

(გაგრძელება)

ნიშნეცმა დოქტორ რიგნეცმა კარგად გაიცნო ქართლ-კახეთი, იმერეთის სამეფო შორეან ... და მ ... სხვა მიდამოებიც, რომელნიმე ... ეს ადგილები საქართველოზედ, ისეთ ... ადგილებით იცნო და ისეთ კუთხეთ, რომელთა ერთგულობა ... შუნებისაგან უნდა იყოს დაპყრობილი და ამიტომაც ყველა ეს ადგილები, რომელიც ... შორის ... საქართველოს სამეფოსთან უნდა იყვეს შემოერთებული და შეერთებული.

...

მაგრამ ეს მისგან ...

გი გამეფდებოდა, ეს კიდევ რუსეთისაგან იყურებოდა და ამიტომ პავლე იმპერატორს ჰმეგობრობდა. მართლაც ამ დროს გარდაიცვალა მოხუცი მეფე ერეკლე. ამ დროსვე ბიძი ალექსანდრემ ალდო, რომ მეფე გიორგი უსათუოდ თავის ძმების და დედინაცვლის ჯავრით, თუ ჯიბრით სამეფოს უსათუოდ რუსეთს გადასცემდა.

ამიტომ ალექსანდრე ბატონიშვილმა საჩქაროთ მოახერხა და სპარსეთში, ბაბა ხან ფეთ ალი შაჰის ეახლა. ყეენმა იგი დიდის პატივისცემით მიიღო. ბევრი ილაპარაკეს ამათ, ითათბირეს და მცირე ხნის შემდეგ ალექსანდრე ბატონიშვილი ისევ საქართველოში დაბრუნდა, ასე რომ 1798 წ. ის ისევ საქართველოშია. ამის მოსვლას მეორე ამი რა მოჰყვა შედეგათ: ალა-მაჰმად-ხანის ძისწულმა ბაბახანმა მეფე გიორგის ელჩები გამოუგზავნა და შემოუთვალა შემდეგი პირობა და ალთქმა: მე ბაბახან ყეენი სპარსეთისა გიორგი მეფეს დაუმოწ შაქ-შარვანს, ანუ დაღისტანს, ადრიბეჯანს ბაქოთი, ერევანს, განჯას და სხვა კუთხეებსაც შემოვუერთებ მის სამეფოს საქართველოს, ოღონდ ამის სანაცვლოთ, თქვენ საქართველოს რუსებს ნუ მისცემთ, რუსებს ნუ მოიყვანთ. ამას გარდა სხვა ბევრს რამე სიკეთესაც უზამთ საქართველოს ოღონდ რუსები კი ნუ შემოვლენ საქართველოშიო.

ყეენისაგან ეს ამბავი მოართვა რამდენმამე პირმა, რომელთა შეთაურათაც იყო ყეენის ფარეშ ბაში თვისი მამად ხან ყაჯარი. დავით ბატონიშვილი მოწმობს, რომ ამ დროს, თურმე მეფე გიორგი თელავში სცხოვრობდა. ყეენის ესეთი ამბავი ყველას გაეხარდა და ამ საქმის სიხარულს ალექსანდრე ბატონიშვილი უფრო ავრცელებდა და ყველას იმას ეუბნებოდა, რომ აგერ ბაბახანს რა სიკეთე სურს ჩვენთვის, ამის შემდეგ რუსეთი ჩვენთვის საჭირო აღარ არისო.

მეფე გიორგიმაც შეისმინა ეს მოთხრობა და ბაბახანს მოციქულები და ქართველი ძღვენიც გაუგზავნა, მოციქულებში პირველი ადგილი მეფე გიორგის სიმამრს გიორგი ციციშვილს ეკავა. გიორგი მეფე ყაენს თანხმობას უთვლიდა, ყოველიფერს შევასრულებ, საქართველოში რუსებს არ შევუშვებ, რაკი შენ მაგ ადგილებს შემომიერთებ, ამას გარდა მე ვითხოვ, რომ თქვენ დამიბრუნოთ ის ტყვე ქართველნი, რომელიც თქვენმა მამამ, აღა-მაჰმად-ხანმა 1795 წ. საქართველოდამ სპარსეთში წამოიყვანაო.

(შემდეგი იქნება)

ზ. ჭიჭინაძე

კორესპონდენცია

ზაქათალის ოლქი

სწორედ ერთი თვე შესრულდა, რაც ზაქათლის ოლქი მოწყვეტილი იყო საქართველოსგან: აქაურ მთავრობის განკარგულებით არც ტელეგრაფი, არც ფოსტა არ მუშაობდა. ამის მიზეზს ქვემოდ დავასახელებთ, ეხლა კი აღვნიშნავთ მოკლედ მას, რაც მოხდა ამ ხნის განმავლობაში. აქაური მაჰმადიანები მოუთმენლად მოელოდნენ ოსმალების მოსვლას, ბევრი ლაპარაკეს აგრეთვე დელეგატების გაგზავნაზე ბათუმში და განჯაში ამის თაობაზე. მოლოდინი აუსრულდათ, მოვიდა ზაქათალში ოსმალო ოფიცერი ასიოდე ტყვე ასკერით. მოლებულნი იყვნენ ესენი დიდის აღტაცებით. ოსმალოებმა მოითხოვეს აქარ მუსულმანთაგან ჯარი, ცხენები, სურსათი და სხ. აქაურებმა ამის გაგონებაზე უფრები ჩამოჰყარეს, მათ ეგონათ ოსმალოები ბედნიერებით აგვავსებენ, ჩითეულობას, ფულს და ყველა რაც ჩვენთვის საჭიროა, მოგვიტანენო, ის კი არა იგინი ყველაფერს ჩვენიდამ ითხოვენო, ნაღვლიანად ამბობდნენ მაჰმადიანები. ჯერ-ჯერობით გადასწყვიტეს აქაურებმა, რომ მიეშველებინათ ოსმალებისათვის ზაქათალაში მყოფი გვრდ წოდებული ლეკის ცხენოსანი პოლკი. სახელი პოლკი ჰქვიან, მაგრამ შეტად მცირე რიცხოვანია, მასში შესულები ბევრი მაღე თავს ანებებენ სამსახურს და სახლში გარბიან, ოფიცრების შემადგენლობა კი პოლკის კარგია, მუსულმანთა გარდა არიან რუსი და ქართველი ოფიცრები. ამ პოლკის გაგზავნის შემდეგ მკაცრი ბრძანება მოვიდა განჯიდან ოსმალო ფაშასაგან—ათასი ცხენოსანი ჯარი მალე მოგვაშველეთო. ხალხი ამ გარემოებამ დიდად დააფიქრა: რამდენიმე დიდმა საზოგადოებამ—(ბელოქანმა, ჭარმა, კატეხმა, ყობახჩომ) უარი განაცხადეს. ბევრი რჩევისა და თხოვნის შემდეგ, თითქო სასწაული მოხდაო, ამ საზოგადოებებმა სურვილი გამოაცხადეს ჯარის გაგზავნაზე: აღმოჩნდა რომ სასწაული იმან მოახდინა, რომ ხალხი დაარწმუნეს—ეს ცხენოსანი ჯარი საომრად კი არ წავა, არამედ ნუხის მაზრაში სომხის სოფლების დასარბევადაო, თარეში იქნება და დავლაც ბევრი დაგვრჩებაო. მართლაც ასეც მოხდა. ბევრი სომხის სოფელი დანგრეულ-განადგურებული იქმნა, მცხოვრებლები ბევრნი წუთი სოფელს გამოასალმეს, დანარჩენი გაიფანტნენ უგზო-უკვლოდ და დიდ უბედურობას განიცდიან რადგანაც სომხებს ყანები მოსამკელი დარჩათ, ამიტომ აქაურმა მთავრობამ გაგზავნა ხალხი ნუხის მაზრაში ყანების მოსამკელად და აქ მოსაზიდად. ამიტომ ეს მხარე დროებით მოსწყვიტეს ქვეყნიერობას—ფოსტა და ტელეგრაფის მუშაობა შეაჩერეს. ცხენოსანთა რაზმი ეხლაც ნუხის მაზრაში დათარეშობს ცნობილი ყობახჩოელი პროვოკატორის გამზატბეგ ხალილოვის თაოსნობით და მეთაურობით.

ქალაქ ზაქათალაში აქ მყოფ ოსმალო ტყვეთაგან ოსმალო აფიცრებმა ჟანდარმერია შეადგინეს „წესიერების" დასაცავად. ჯერ-ჯერობით ამ ჟანდარმებმა უდანაშაულოთა ცემა-ტყეპით გაითქვეს სახელი. თანდათან ხალხი უფიქრდება თავის მდგომარეობას და, რომ მისი მოლოდინი, რომ ოსმალო მათ ბედნიერებას მოუტანდა, არა მართლდება. ისინი აშკარა უკმაყოფილება, მომხრენი არიან მარტო ფანატიკოსი მოლები. ბევრი შეგნებული მუსულმანი დაუფარავად აცხადებს, რომ ჩვენ თუ თბილისს არ მივეწერენით, ცხოვრება გაგვიჭირდება, იმ ლოს იმედი არ უნდა გვქონდეს, რადგანაც ოსმალო წაგვართმევს, რაც გვაბადია და სამაგიეროს კი არაფერს მოგვცემსო. საქართველოსთან შეერთების მომხრეთ ცოტა რამ კი ალონებთ და აშინებთ, ეს ისა, რომ მთავრობა საქართველოში პარტიული—სოციალისტურია, და სოციალისტებს კი აქ უნდოდ და სძულდღოდათაც ფუყვრეს. ოსმალოების მისვლის შემდეგ აქ ყველა რევოლუციონური დაწესებულება გაუქმდა: კომისრებისა და კომიტეტების ხსენება აღარ არის.

ქრისტიან ინგილოთა მდგომარეობა ოლქში წინანდებურად უნუგეშოა. ინგილოების დარბეულ სოფლებს თუმცა დაჰპირდა აქაური მთავრობა—დაკარგულს აგინაზღაურებთო, მაგრამ ეს დაპირება არ სრულდება. ვისაც მოშორებითი აქვს ყანები, მაჰმადიანთა შიშით ვერ წასულან მოსამკელად, და ასე იხრდება ქონება. ქრისტიან ინგილოთ უფრო ის უკლავთ გულს, რომ მუსულმანებმა რამდენიმე ეკლესია შებილწეს და გაანადგურეს: თასმალის და ყორაღანის ეკლესიები გატეხილია, ქონება სრულიად გატაცებული, სიწმინდენი შებილწულია, კარები და ფანჯრები ჩამოლეწილია და შენობები საქონლის სადგომად არის გადაქცეული. საჩივარი სამღვდელოებისა არჩება ხმად მღაღადებლისა უდაბნოსა შინა. სომხებიც კვლავინდებურად შევიწროვებას განიცდიან. ყოველ დღე შიშში არიან და აწიოკებას მოელიან. თუმცა მათ თითქო ნება მიეცათ ოლქიდამ თავისუფლად გასვლისა, მაგრამ ფაქტიურად სულ სხვას ვხედავთ. ნებადართულით გამოსულ სომხებს გზაში სცარცვამენ და ბევრი მათგანი უკანვე ბრუნდება.

მეთვალყურე.

P. S. ეს კი იყო მოვიდა ამბავი, რომ ზაქათალაში მიემგზავრებიან ოსმალო ოფიცრები, რომელთაც უნდა მოაწყონ ოლქში მართველ-გამგეობა ოსმალო პირთაგან.

ვერის საზოგადოებრივი პარკი

(სტროშედ, მტკვრის პირას)

კვირას, 28 მკათათვეს 1918 წ. ქართველ მოხდურალთა გუნდის მიერ გაიმართება მ. კავსაძის ლოტბარობით დიდი სახალხო

სეირნობა-კონცერტი

სხვა და სხვა გასართობებით: საბავშო სიმღერები, სათამაშოები, ბურთობა, დედოფალა და სხვ. ფანდური, თარი, მეტივირე და ბოლოს ქართულ-კახური სიმღერები: ურმული, ზამთარი, კახური, ფერხული, ცანგალა და რაჭული სიმღერები.

დასაწყისი ბავშვებისათვის 5 საათიდან, მოზრდილთათვის 7 საათიდან. გუნდი იქნება გამოწყობილი ტანსაცმლით. იქნება ზანზალარი პეტრუხა.

გამგე ნიკო კავსაძე. 1—1

თბილისის დიდუბის ღვთისმშობლის ეკლესიის სამრევლო საბჭო

სთხოვს ამავე ეკლესიის მრევლს, რათა დაესწროს კრებას, რომელიც დანიშნულია კვირას, 28 ამა ივლისს, წირვის შემდეგ.

განსახილველი საგნები: ა) გარდაწყვეტილება ძეგლის წიგნეულობის შესახებ და ბ) შეძენა მამულისა ეკლესიის საკუთრებად.

1—1723—1

1918 წ. ივლისის 25-დან ქ. თბილისში გამოდის მთავრობის მოამბე ყოველდღიური გაზეთი ოფიციალური განყოფილებით

„საქართველოს რესპუბლიკა"

გაზეთი ღირს 1 თვით 10 მანეთი, ცალკე ნომერი ყიდულობენ 40 კ., საგანცხადებლო განცხადებანი დაიბეჭდება ნიხრით, კერძო განცხადებანი შეთანხმებით.

რედაქციის კანტორის მისამართი ქ. თბილისი მარჯანის ქუჩა № 6.

რედაქტორი პ. დ. საყვარელიძე.

სატექნიკო ლაბორატორია

(უაზნეგის ქ. № 14)

საწერ მანქანების ასოებისა

ქართული

სომხური

თათრული

დამზადებულია ქართული ასოები. საქმე სწარმოებს სწრაფად, სუფთად და მკვიდრად.

პირადად მოლაპარაკება ლაბორატორიის გამგე მხატვარ-ტექნიკოს კონსტ. ზურ. ქავთარაძესთან შეიძლება ყოველ დღე დილის 9—10 საათამდე და საღამოს 5—7 საათამდე.

3—1

მეორე ქართული კლუბი

„ახალი საკრებულო"

(მიხეილის პროსპექტი № 129).

კვირას, 28 ივლისს, გაიმართება

დიდი სახალხო სეირნობა

ფრიად საინტერესო პროგრამით:

სამხედრო მუსიკა, საზანდარი, ლეკური, ფერხული, ევროპიული ცეკვა,

სინემატოგრაფი, ქართული წარმოდგენა,

პტიშვო, ტომბა და სხვა და სხვა გასართობები და სათამაშოები, როგორც მოზრდილთათვის, ისე ბავშვებისათვის.

10% წმინდა შემოსავლისა გადაიდება ქართ. უნივერსიტეტის სასარგებლოდ.

დასაწყ. საღ. 5 ს. ახალ დროით. (2—991—1)

კვირას, 14 ივლისს 1918 წელს

გაიხსნა პირველი ხარისხის სასადილო

„საქართველო" ყოფილი „ამირანი"

პუშკინის ქუჩა, ძველი სემინარიის შენობაში

შენობა ახლად შეკეთებულია ცალკე კაბინეთებით

დაუკრავს ხიმებიანი ორკესტრი.

სადილი შუადღის 12 ს.-დან საღამოს 5 საათამდე.

ვახშამი საღამოს 9 საათიდან ღამის 1 საათამდე.

სამზარეულო აზიური და ევროპიული, საჭმელები კეთდება საუკეთესო მასალიდან საუკეთესო მზარ. ხელმძღვანელობით

საქართველოს ეროვ. დემოკ. პარტიის მე-III რაიონის ბიურო

ამით აცხადებს, რომ ცნობების მიღება და პარტიაში ახალ წევრების ჩაწერა შეიძლება ყოველ დღე დილის 10—2 და საღამოს 5—7 საათამდის. ბიურო იმყოფება ტფილისის ქ., № 4 მესამე მომრიგებელ მოსამართლის დარბაზში.

თბილისის სათავად-აზნაურო საადგილ-მამულო ბანკის გამგეობა

ამით აცხადებს რომ საჯარო ვაჭრობით გაყიდვა უძრავი ქონებისა სესხის შეუმოუტანლობის გამო დანიშნულია 1918 წ. აგვისტოს. დაწვრილებითი ცნობები აღნიშნულია გაზ. „კავკაზის" 6 ივლისის № 138 ში

საქართველოს ეროვნულ-დემოკრატიულ პარტიის ქ. თბილისის მეორე რაიონის კომიტეტის ბინა

კანცელარია ღიაა ყოველ დღე, კვირა უქმეების გარდა, 10—2 საათამდის და 7—8 ს. საღ. (ახალ დროთი.

მედიცინის დოქტორი მიუნხენის უნივერსიტეტისა

ნ. დ. ტურაშვილი

იღებს ავადმყოფებს ყოველ დღე 12—2 შუადღ. და 4—5 საღ. შინაგანი, ბავშვების, საშვილოსნოს და საშვილოსნოს სნეულებანი. ნიკოლაევის ქუჩა № 7, სიმხოვანის აფთიაქის გვერდზე.

2 თვ.—1658.

ექიმი

გ. ი. ზანდუკელი

ასსისტენტი მოსკოვის სანატორიუმ-სამკურნალო ექ. ნ. მ. კიშკინის იღებს შინაგან და ნერვების ავადმყოფთ (პსიხოტერაპით) სამშაბათობით, ოთხშაბათობით, ხუთშაბათობით და პარასკევობით ნაშუადღევის 3 ს.—5 საათამდე. ოლდას ქუჩა № 22.

ექიმი

გ. წინამძღვრიშვილი

ოთხშაბათსა და შაბათობით იღებს ავადმყოფთ ქ. გორში 6—7 საათამდე დეკანოზ ი. კაპანაძის ბინაზე

მარტის 20 გაიხსნა ახალი

სამკურნალო

ქალების ავადმყოფთათვის ექიმ ი. მ. ძმონარიშვილის და დ. მ. ნაზარბეგიანცის

სამკურნალოში იარსებებს კბილის საექიმო კაბინეტი ბელტოვსკის კბილების ტექნიკურ ლაბორატორიით.

მიხეილის პროსპექტის და („კიროჩკინი" ქუჩ. კუთხე № 22 შესავალი კიროჩკინი ქუჩიდან). ტელეფონი 10—87.

ავადმყოფების მიღება ყოველ დღე დილის 9 საათ. ნაშუადღევის 3 ს-დე.

შინაგანი ავადმყოფების მიღება—საღამოს 4-დან—8-მდის. ქალების და ბავშვების მიღება 4—5 საათამდე.

ლოგინები მიიღებიან კვირაობით, 10—12-მდე დილით.

სამკურნალო კაბინეტი ექიმ

ალექსანდრე დავითის ძის კეკელიასი

იღებს სქესობისა, ვენერიულის და სიფილისით ავადმყოფებს (914-ს და 606-ს შეშხაპუნება) ავადმყოფთა მიღება ქალებისა და ბავშვებისთვის 4—5 დანარჩენები 5—8 საათამდე საღამოთი. მიხეილის პროსპექტი № 116 სასტუმრო „ნორდ"-ს პირდაპირ ტელეფონი 14—28.

გაიხსნა

თვალის საავადმყოფო

(მუდმივი საწოლებით)

ექიმი დონხინისა

ყოფილი ასისტენტი უნივერსიტ. თვალის კლინიკისა ვენაში და პარიზში. ავადმყოფების მიღება ყოველ დღე, 9 საათიდან 1 საათამდე და 4—7 ნახევარ საათამდე. მიხეილის პროსპექტი № 141. (კინემატოგრაფი „აპოლო"-ს ახლო) მძიმე ავადმყოფები და საოპერაციები მიიღებიან სრულ პანსიონში.

დოქტორი მედიცინისა

მოსე ანთიმოსის ძე

ქალანდარიშვილი

უმცროსი ექიმი ობ. კოლეგიის კლინიკისა.

ბავშვთა, შინაგან და ქირურგიულ სნეულებებით ავადმყოფებს მიიღებს დილის 8—9-მდე საღამოს 5—7. ტელეფ. № 17—21.

ექიმი

ნ. ი. მახვილაძე

იღებს სპეციალურად მალარიით (ციება) და მისი შედეგებით დასნეულებულთ, სისხლის ნაკლებობით, გულისა, ფილტვისა, კუჭისა და სხვა შინაგან სნეულებით ავადმყოფთ ყოველ დღე საღამოთი 5—7 საათამდე.

ელექტრო-ტრამვაი და მასსაჟი

მისამართი: მოსკოვის ქ. № 11.

ა—1586—49